

WIKILET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Romániában

Egész évre	—	650
Félévre	—	400
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei		
Bukarestben	—	5—

Osztróvákában

Egy hónapra	—	ck 35—
Egy szám	—	1—50

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
A. P. P. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Ra. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
ezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

1924. december 24. Szerda

Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 288. szám

5685. Kiszlev 27

Rend vagy anarchia?

Az alábbi cikket a kormány bukaresti hivatalos lapjából, a „Viitorul”-ból vesszük. Közlését annál is inkább fontosnak tartjuk, mert az antiszemita mozgalmakkal kapcsolatban a kormány hivatalos szócsövének ez a cikk az első kretelés-nélküli nyílt állásfoglalása.

Az az agítáló, amely nyilvánvaló misztifikáció révén annak a diákságnak a nevében folyik, amelynek óriási többsége távol áll ettől a mozgalmától, az utóbbi napokban sorozatos vandalizmusokban robbant ki Temesváron és Kolozsváron, ahol a tüntetők erőszakos tettekre ragadtatták magukat és széjjelromboltak néhány üzlethelyiséget. Az ilyen cselekedeteket a felvilágosult román nemzeti öntudat mélyen elítéli, de különösen nem vállal vele közösséget az ifjú intellektuális tábor, akiknek nemcsak gondolatvilága természetesen felháborodik minden oktalan brutalitás és az állam érdekeire káros erőszak láttára.

Másfelől a Kolozsváron és Temesváron elkövetett károkozások megvan az az eredménye, hogy teljesen precízította a diákságnak tulajdonított mozgalom valódi karakterét és a legjobb hiszem emberek előtt nyilvánvalóvá tette azokat a reális okokat, amelyek mögött a szervezők és tartják fenn az említett mozgalmat. Ennek a mozgalomnak a karaktere tisztára anarchikus. Azzal az ürüggyel, hogy a diákság szolidaritásai akciót kezdeményez a büntetésesség miatt letartóztatott jásli diákok érdekében, Kolozsváron és Temesváron kirakatüvegeket autak össze, köveket hajítottak a járókelők közé, amelyek megsebesítettek egy ezredet és feleséget.

Lehet-e ez „diák”-akció? Lehet-e ez intellektuális emberek cselekedete? Lehet-e ilyen cselekedettel valamilyen egyetemi érdeket ki-harcolni, avagy valamilyen nemzeti érdeket megvédelmezni?

A mozgalom valódi karakterének láttára minden kétség szűnő. Ma már bizonyos, hogy ennek a mozgalomnak tisztára anarchikus a jellege és éppen ezért a gyökerét nem a diákság körében kell keresni.

Ezt a mozgalmat azok szítják, akik anarchiába akarják állítani az országot és nem azok, akik valóban egyetemi érdekeikért harcolnak. Viszont ha a mozgalomnak az eredete és a jellege is anarchikus, akkor a célja is világos.

A diákság őrve alatt és a nacionalizmus jegyében megismerik kompromittálni egyetemi életünk presztizsét és gyengíteni állami életünk erejét. Azok, akiknek az integrálás Románia közéletében nem sikerült zavargásokat provokálni kommunista jelszavakkal, burkolt irredenta törekvésekkel, általános sztrájkokkal, merénylettekkel és összeesküvésekkel; az állam konszolidációjának nyílt és sötétben bujkáló ellenségei sient provokációikkal felcsaptak a diktatúrának kizsákmányolójának abban a reményben, hogy ezen az úton tudni fognak olyan zavargásokat kelteni, amelynek végül is az ő általuk kívánt cél felé vezetnek.

A kolozsvári és temesvári események teljesen megvilágították a mozgalomnak ezt a vég-célját. És ma már tisztán látható, hová vezet ez a „diákságítáló”.

Ime ez az igazság, amelyet senki sem vonhat kétségbe. Az egyetemi ifjúságnak, amely tudatában van saját presztizsének és fel tudja fogni az állam magasabb érdekeit is, morális és nemzeti kötelessége a legkategorikusabban leszögezni, hogy a szolidaritás mindezzel, ami állami érdek és a közrend ügye. Bármilyen nélkülözésekben is legyen része, a diákság, mint a kultúra, a rend és a haladás egyik faktora, tudja jól, hogy egy szervezett állam-

ban és egy civilizált társadalomban ezeket a bajokat csak a törvényes keretek között lehet megvitatni és orvosolni.

Az anarchikus és erőszakos cselekedetek lehetnek eszközei kommunista vagy egyéb fel-forgató szervezeteknek, de nem lehetnek fegy-

verei egy olyan testületnek, mint amelyen az egyetemi ifjúság. Ami az ilyen természetű cselekedetek megtorlását illeti, a hatóságok tudni fogják kötelességüket. Az új rendtörvény életbe lépett, a miniszterelnöknek erre vonatkozó nyilatkozatai pedig eléggé kategorikusnak.

Miért nem tudták megakadályozni a kolozsvári rombolásokat

(Cluj-Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hatóságok erőiesen folytatják a vizsgálatot a legutóbbi kirakat-rombolásokkal kapcsolatos tüntetés ügyében. A vizsgálat legelőször is azt igyekszik megállapítani, kit terhel a felelősség azért, hogy a tüntető tömeg a kellő számban rendelkezésre álló katonai és rendőri készenlét beavatko-zása ellenére is rombolhatott. Az eddigi adatok alapján már is megállapítást nyert, hogy a rendőri hatóságok későn értesültek a készülő eseményekről és így nem tudták idejében gondoskodni a rombolás megakadályozásáról.

Az első kurtélti rendőrség, amikor hírt vette, hogy az egyetemi diákság gyűlésre ül össze az egyetem helyiségében, telefonon akart tájékoztatást kérni. Az inspekciónak rendőrszervizelő teljes harminc percen keresztül forgatta a telefonkészülék csengőjét, anélkül azonban, hogy

a központ jelentkezett volna. Harminc peronyi késéggel később kiderült, hogy az inspekciónak rendőrszervizelő abbahagyta a meddő erőfeszítést és gyalog rohant át a hadbírósg épületébe katonai segítséget kérni. Az érthetetlennek látszó telefonzavar miatt így az illetékes hatóságok egy teljes félórával később értesültek a készülő eseményekről és nem tudták fogana-tosítani a kellő óvintézkedéseket.

Az inspekciónak rendőrszervizelő jelentése alapján a szigoranca vezérfelügyelőség a rendőrszervizelővel karöltve vizsgálatot rendelt el a posta ellen, amelynek eredménye lesz hivatal megállapítani, vajon csak vétkes mulasztás, vagy szándékos rosszindulat játszott közre a telefonzavar előidézésénél.

rex a gyűlésen részt vevő fiatalokhoz csatlakozott a hadbírósg előkelője.

Románia munkássága harcot indít a munkanélküli segélyért

Katasztrófális méreteket öltött a munkanélküli segély. Külföldi minta alkalmazása helyett szociológiai szofizmákkal igyekezik a kormány segíteni

(Cluj-Kolozsvár, dec. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gazdasági válsággal kapcsolatban eszmélanszor mutatunk rá arra, hogy a teljes gazdasági anarchia mellett súlyos szociális következményei is lesznek a krízisnek. A szociális válság, mely a legnagyobb veszedelemeket rejt magában: a munkanélküli segély. Erről is eszmélanszor írtunk már, esetenként beismertünk annak növekedéséről, mely természetes velejárója az üzemek redukciójának.

A pénzkrízis, az állam pénzügyi politikája teljes mértékben elvégezte a munkáját a Bratianu Vintila pénzügyminiszter, Oromolu, a Banca Nationala vezérigazgatója meg lehetnek elégedve munkájukkal. Az üzemek ragyogása tömegment, a még meglévőkre minimumra redukáltak üzemüket. A munkanélküli segély pedig olyan méreteket öltött, ami Romániában elképzelhetetlen volt.

Az Uj Kelet munkatársa feltereste a legnagyobb erdélyi szakszervezet, a vas munkások szakszervezetének vezetőjét, ahol a munkanélküli segélyre vonatkozólag a következő felvilágosítást nyerte:

— Míg a külföldi országokban a téli szezonra kárhatót munkanélküli forradalmi megmozdulását állami munkanélküli segélyek adásával igyekeznek lecsapolni, addig nálunk munkanélküli munkát veszített vas munkások napközben munkára kényszerülnek, amikor pedig csak vasúti javításokkal is évekig foglalkoztatották az ország összes vas munkáit.

— Jellemező, hogy Bratianu Vintila összehalt költségvetésével dícsérik ugyanakkor, mikor esen költségvetés miatt a gyárak északi redukálják üzemüket és tömegesen zárják be a kisebb gyárakat kapnikat. Az állam nem fizeti tartozásait, de ugyanakkor Bratianu Vintila azt a kijelentést teszi, hogy a privátintézmények hercegi fizetéssel díjazták alkalmazottait és elbocsátások helyett tovább folynak a jól díjazott alkalmazások.

— Oromolu, a Banca Nationala igazgatója pedig egyenesen a munkanélküli segélyt várta az új Eldorádó előjvetelét. Mert szerinte, ha a munkas-

feleslegessé válik, szükségem van olcsóbb lesz. És ha a munkas-olcsóbb lesz, a megélhetés is olcsóbb lesz, nemcsak a keveseknek, akiknek van, hanem a tömegeknek is, akiknek nincs. Ezzel szemben az a tény, hogy a munkanélküli segély növekedésével a drágaság is nő s ahelyett, hogy olcsóbbodás állna be, az állam vezet ez árdágításban. És a kormány mindezt télenlél nézi, ahelyett, hogy külföldi példák szerint közmunkákat rendelne el. A kormány-nak ez a politikája immár nemcsak a munkásság ellen irányul, hanem az egész ipari élet ellen. A pénz drágasága, a bankok politikája megöl minden kezdeményesést s bár a belföldi vasipar kifejlesztésre minden lehetőség meg van, ez nemhogy fejlődne, de visszafelé fordul. Természetes logikája ez a liberális politikának, mely tudatosan teszi tönkre az ország iparát, mivel jól tudja, hogy az iparosodással természetesen velejár a demokrácia szel-leme is.

— A mesterségesen felidézett munkanélküli segély miatti termelési válságot kiprovokált sztrájkokkal teszi a kormány még súlyosabbá, hogy így tönkre tege még azt a kevés ipart is, ami a liberális gazdaságkódás dícsára megmaradt.

— A munkásság nagyon jól tudja, hogy a termelési válság folyamánként fellépett munkanélküli segélyt csak olcsó hitel és közmunkák elrendelésével lehetne megszüntetni.

— A munkásság elérkezett nyomorúsága és bizonytalansága a csoponyára. Addig is, míg a felébredt demokráciával nem sikerül a liberális kormányt megbuktatnia, el van szánva arra, hogy egy szörnyű szociális katalizma elkerülése végett kiharcolja az állami munkanélküli segélyezést. A munkásság nem nézheti tovább télenlél az erdélyi ipar tönkretételét, nem nézheti azt a kétségű jártékok, hogy míg hivatalból ünnepélyesen fogadják Tnomast, a nemzetközi munkügyi hivatal igazgatóját, addig a kormány a nemzetközi egyezmények ellenére, tudatosan teszi szörnyű nyomorba egy egész társadalmi osztályt.

Vázlatok az épülő országból

Irta dr. Josef Silvermann

Irtják a moszkítókat

Ki nem hallott már arról, hogy Palesztina a malária és trachoma országa. Ugy vélem, sok ember van, aki Palesztináról egyebet alig is tud. Én magam azonban hallottam a Hadassa szervezetről, amely a háború alatt jött létre cionisták támogatásával és amerikai zsidó asszonyok külföldi munkássága által.

Tegnap alkalmam volt ezt a szervezetet munkája mellett látni. Felkerestem ugyanis a Hadassa Rotchild-kórházat, egy nagyon jól felszerelt modern intézményt, amelynek egyik osztályán egy maláriabeteget arabot találtam.

— Barátaink, az arabok — mondotta a fiatal orvos, aki végigvezetett a kórház helyiségekben — szintén hozzánk jönnek. Most már kezdik megtanulni, hogy a malária nem Allah adománya, amit hálással kell fogadni.

A mosarak kizárítása, a cionisták kijáratának, különösen a zsidó telepítvényeken, ahol ezt a munkát tudományosan végzik, valóságos csodákat okozott. A trachoma ma már nem ijeszt meg senkit. A gyermekeket az iskolákban orvosi vizsgálat alá veszik és ma már nemcsak Jeruzsálemben vannak kórházak, hanem Tel Avivban, Tiberiásban, Haifában, Safetben és Hebronban is.

— É, mindezt a munkát — kérdeztem — az az amerikai Hadassa vitte véghez, amelyet leginkább asszonyok támogatnak?

— Ugy van, — szolt az orvos — hiszen Mrs. Henrietta Szold protektora ennek az egyesületnek. A munka azonban annyira megnőtt és oly fontos lett az országra nézve, hogy ma már két testvérszervezet segít a Hadassának. Az egyik a Joint, a másik a Keren Haj szód. Összeretem fokozódott a hírre, hogy mi amerikaiak milyen hasznára lehetünk a palesztinai zsidóságnak.

A kórházban találkoztam egyik utitársammal, aki mélyen elgondolkozva beszélt arról, hogy Palesztina teljesen modernizálódott.

— Ugy vélem, — mondotta — hogy egy keleti ország tartása meg felelő karaktera nélkül özi Palesztinában a lustaságot, a plázst és a járványos betegségeket. Ha ez így van,

Aki megsíratja a királylátogatást

Az antiszemita községi bíró visszaél a Ferdinánd király nevével

(Topánfalva, d. o. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Különös pert tárgyalni tegnap a topánfalvi járásbíró. A pö. előmágya még az Avram Jancu-ünnepséggel kapcsolatos topánfalvi királyünnepségre nyulnak vissza.

A királyi látogatás előtt pár nappal a topánfalvi községi bíró két rendőr kíséretében beállított a község egyetlen zsidó kocsmárosához. Hivatalos erőlyel közből a zsidó vendéglős feleségével, — a férj üdelti uton, a regétban tartózkodott, — hogy Topánfalvára pár nap múlva megérkezik Ferdinánd király és Mária királyné, már pedig a látogatás ünnepélyes alkalmával nem fér össze, hogy zsidó tartózkodjék a községben. Ezért felszólította az asszonyt, hogy azonnal távozzék el Topánfalváról és ne tegye be többet a lábát a községbe. A szerencsétlen asszony hiába kért, könyörgött, a

akkor kérem mindenekelőtt szídjá ezért a chalucokat és a Hadassa szervezetét.

Gyermekeink

Két csoportot láttam Palesztinában, akik uralkodnak a helyzeten: a chalucokat és a gyermekeket. Jeruzsálemben, ahol a város régiége és történelmi tisztelgetelmétsége a maga bővkörébe veti, a chalucokat nem látja az ember olyan sürűn. De ha meglátja őket a városon kívül, amint az országuton dolgoznak, az emberek az az érzés, hogy hódítókkal áll szemben.

Gyermekeket azonban mindenütt talál az ember és szinte szembeötlő ezeknek a csemetéknek lelki rokonsága az érdes jóvenyekkel, a chalucokkal, akik majdnem kivétel nélkül végigcsinálták a világháború poklát.

Az iskolák kiforrászták és edzik a gyermekek egészséges robusztus szellemét. Tegnap véletlenül egy ilyen iskola előtt mentem el és hallottam a fiatal hangok zaját. Bementem az udvarba, meghallgattam őket és csodát hallottam. Mintha próféták napjai elevenedtek volna fel a sötét múltból. Héberül beszéltek, héberül veszkedtek, héberül gyórtak egymással.

Ez a rendszer Dantól Beresbálg terjed, százhusz külön intézettel. Az iskolákat egy nevelési tanács irányítja, amely dolgozza a tan-

kösségi bíró még azt sem akarta megengedni, hogy férje használatát bevértse. Hivatalos leltárt vettett fel a vendéglős minden ingóságáról és csak azt engedte meg, hogy a legszükségesebbet magával vigye. A tanács asszonyt két gyermekével székérre rakta s kikergette a faluból.

A szerencsétlen zsidó család hiába fordult az Avram-Jancu ünnepségek rendezőségéhez, — azoknak sem volt ideje meghallgatni. A kis család földöntutóvá lett, a vendéglős bérlet helyiségébe a tulajdonos, — a községi bíró rendeletére nem akarta visszaengedni.

A földöntutóvá tett család most bíról uton akar igazságát jutni. A topánfalvi járásbíró előtt dr. Josim Chirtop képviselte a zsidó család panaszát. A bíróság helyt adott a keresetnek és elrendelte a tanúk kihallgatását.

tervet és gondoskodik megfelelő tauerokról. Óvódkák, elemi iskolák, tudományos és technikai tanintézetek vannak itt és az Olajhegyen épül most az egyetem egyik épületömbje. Az az egyetem, amely korántja lesz ennek a tanügyi rendszernek.

Az ember csodálkozik azon, hogy a száz-ezer lelket számláló lakosság, akik közül senki sem gárd, de a legtöbbje szegény, ilyen pompás nevelési rendszert tud fenntartani. Azonban tisztázódik a dolog, ha az ember megtudja, hogy nemcsak a palesztinai zsidók gondoskodnak a szent föld igényének nevelésért, hanem az egész világ zsidósága, a Karen H. jesszód és más institúciók után.

A következő napon a jeruzsálemi külvárosban fin- és leányiskolákkal találkoztam. Az ifjuság mindig kedves, azonban ebben az országban kimondhatatlanul drága. Ódacoslatkoztam hozzájuk és szóba elegyedtem vezetőjükkel, aki folyékonyan beszélt angolul.

— Önök minden oka megvan arra, hogy gyermekeire büszke legyen — mondottam.

— A gyermekek az önék is — felelt és

* Remek zsebnaptárak, agendák, tárcák stb. naptárak Lepsgenál, Kolossvár. Zsebnaptár vászonban 20—24 lej, bőrkötésben 45—65 lej.

A sánta Fiske

(47)

Zsidó koldusregény
Irta Mendel Moicher Szforim Fordította Székely Béla

Kissé felvidul, szemem közé néz és mosolyog: „Fiske, — mondja csendesen — senkim sincs ezen a világon, csak te; te vagy az atyám, a testvérem, a barátom és minden. Fiske, maradj hű hozzám és ne felejt el. Esküdj meg itt, a templom előtt, — ahol most a halottak imádkoznak és talán az én apám is, akit soha ismertem, közöttük van — esküdj meg itt, hogy mindig hű maradsz hozzám...”

Ezek után minden erőmmel rajta voltam, hogy a feleségemnél keresztülvigyem a válást. Végül is a következőképpen egyeztünk meg: azt a kevés pénzt, amelyet azalatt gyűjtöttem, míg egyedül koldultam, azonnal neki adom és nem deponálom egy harmadiknál, — mint az különben szokásos, — míg a válást ki nem mondják, ezenkívül arra köteleztem magam, hogy egész télen át minden ellenkezés nélkül éretük dolgozom, vagyis tovább vihetnek koldulni és mindent, amit kapok, a feleségemnek adom a válás kárpótlásáért. A vöröshajú nevetett, jól elpáholtt és azt mondotta: „mazelto.” És belőlem megint csak medve lett, a jó portéka; az öreg visz megint koldulni, megint sántítani kellett, arckokat vágni és sóhajtozni, ahogyan az öreg betanított.

Peszach után a chersoni kormányzóság valamelyik városkájába értünk. Az első időkben úgy dolgoztam, ahogy megállapodtunk. De azután azt mondtam magamnak: „Elég volt! Most már végeznem akarok.” A feleségem előbb nehézségeket csinált és gondolkodási időt kért. Végül pedig kijelentette:

„Rendben van, holnap megtörténhetik a válás.” Egyszerre megragyogott minden a szemem előtt. A nagy örömtől nem bírtam ki ott, egy helyben és a szabadba vágytam. Egy da-

rabig utcáról-utcarra jártam és közben koldultam a házakban. Mert azt gondoltam: „Mit árthat ez? Önállóságom első idejében bizony jól fog majd egy pár garas.” Az üzlet ez alkalommal nagyon jól ment, még sohse kerestem egy napon a koldulással annyit, mint most. Száz évben csak egyszer éli meg ezt az ember. Ha az Isten segíteni akar valakin, akkor mindenben segít rajta. Minden házban kaptam valamit. Akkorra szerencsém volt, hogy csupa véletlenségből egy olyan házba is bekerültem, ahol éppen brisz volt. Az emberek nagyon jó hangulatban, nagyon vígan voltak. Hatalmas korty pálinkát kaptam, egy kidus poharat teli-desteli, nagy darab mézespogácsát, „király-kenyeret” némi pénzt és egy nagy zsemlyét. Erőt vettem magamon és egy falást sem ettem a kapott dolgokból, hanem elrejtettem mindent a keblemben, hogy majd ajándéku adjam a puposnak. Ha láttak volna, hogy milyen örömmel mentem haza!

Egész idő alatt azt gondoltam magamban: „Ma este, ha már mindenki alszik, odaadom neki, hadd legyen egyszer öröme az életben. Hiszen, szegény, olyan egyedül van és olyan nagy nyomorúságban. Egész életében nem volt egy édes pillanata sem. Hadd tudja, hogy Fiske jó testvére, gondoskodik róla és úgy vigyáz rá, mint a szeme fényére. Inkább nem is eszik, de neki adja a legzsébb és a legjobb falatot.” Szépen ki is színeztem magamnak, amint a nagytemplom előtt ülünk és örvendünk. Neki majd a mézes kalácsban telik gyönyörűsége. „Édes szívem, váljék kedves egészségedre” mondom neki, közben pedig ezt gondolom magamban: „Adja az Isten, hogy ez jó jel legyen számunkra és rövidesen nálunk ehesünk mézeskalácsot.” Azután pedig megmondom az újságot: „Holnap szabad leszek, mert a feleségem beleegyezik a válásba.”

Ő csak úgy sugárzik a boldogságtól. Meg-

tárgyaljuk, hogy miképen tudnánk a bandától megszabadulni. Majd kigondolunk valami tervet és Isten segédelmével minden jól fog sikerülni... Ilyen gondolatokkal eltelve mentem haza és mindig a boldogságunk járt az eszemben. Utközben még egy vízihordóval találkoztam, akinek tele volt vízzel a vedre és ez is szerencsés jel. Azonban mi történt?

Minden kutba esett. Ha valaki szerencsétlenségre született, akkor semmiféle jó jel nem segít rajta, még az sem, ha tíz asszonnyal találkozik, kiknek tele van a vedruk. Amikor este visszatértem a hekkdesbe, már nem találtam ott a bandát! Mialatt én vígan a városban sétáltam, elhajtottak és a feleségemet, meg a pupost is magukkal vitték... Ez bizonyára a vöröshajú cselvetése volt! Annyit tudjon: ő is az életéről, mint amennyire én tudtam, hogy mihez kezdjek. Forduljon fel neki is ugy a gymra, mint ahogy nekem a fejem forgott. A szemem előtt elcsúszott a világ. Az egyetlen csillag, amely nekem világolt, hirtelen kialudt... Jaj nekem, egyetlen vigaszomat is elvesztettem! Nincs már melettem az én puposom...

Megint egyedül vagyok és elhagyatva, mint az országot köve. És ő? Hol van, mit csinál? Kinek öntheti ki majd ezután keserű szívét? Oh zsidók, ez volt az igazi fájdalom, az igazi keserűség.

Amikor később elővettem a mézeskalácsdarabot, melyet számára őriztem meg, majd kettészakadt a szívem. Mereven tartottam a kezemben a kalácsot és könnyeimmel öntöztem, mint valami emléket, mely a halott kedves gyermek után maradt. Nincs számokra megírva, te drága lélek, hogy akár egyszer az életben felriszithess a szíved.” Ránézek a süteményre, megcsókolom, mint valami drágakövet begöngyöltem, elrejttem a keblemben és odaszorítom a szívemhez. Tudom én, hogy mi volt akkor velem? ...

(Folyt. köv. számban)

Lömaan Akkó jegyzések utolsó befizetési terminusa december 29.

Interjú egy vasuti fülkében politikáról és a zsidókérdésről

Egy igazi pap, aki az antiszemita mozgalomban a kereszténység arcücskását látja. Román ügyvéd cionista propagandabeszéde

(Cluj-Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már amikor beültem a fülkébe, az urakat hangos vitához láttam. Eleinte kizárólag románul folyt a társalgás, tehát meg tudom, hogy román urakkal van dolgom. Az egyik szenvedélyes vitakodó, kedves, jóvívó, ötven felé járó ur mosolygva felém fordul és tisztázza magyarságát beemlékeztetve:

— Bilitu Aurél szenátor. Aztán tovább folyik a vita, most már — úgy látszik kedvemért — magyarul. Megtudom, hogy a fülke utasai nemzetipárti képviselők, akik most mennek haza Dére az ünnepre.

Természetesen a dési választásról folyik a vita. Az egyik sarokban ülő szemétkes ur, dési ügyvéd, volt avaroscanus prefektus és képviselő ellen folyik az attack, szelíd gunnyal, de hevesen:

— Lehet, hogy Avaroscan nagy generális, de a nép nincs mögötte. Legfeljebb Goga Octavian, aki jó kő ő, de rossz politikus.

Ezt Bilitu ur mondja, a szenátor. Majd ugyancsak ő folytatja:

— A dési választás megmutatta, hogy a népnek elég volt a liberális önkényuralomból. A mérték beteljesen van. Megköszönöm egy megjegyzést: — Mostanában szinte belerögződött a közvéleménybe, hogy a nemzeti párt nem kormányképes.

— Holnan veszik az urak ezt a képtelen fel fogást? — szólal meg mellettem dr. Mana nemzeti párti képviselő. Ezt csak ellenségeink híresztelik el rólkuk. Mi igenis kormányképesek vagyunk s valóban az is, hogy a dinasztia bizalmatlan irántuk. Nagyon rossz szolgálatot tesz önmagának a kisebbségi sajtó, amikor az ellenünk tudatosan szélsőket eresztenél kóborló ányokat homolyan veszi és előzetes nélkül pertraktálja.

— Kérem, — vetem közbe — a saját első sorban regisztrál s kritikáját természetesen befolyásolják az egymásnak ellentmondó politikai hírek.

Most újra Bilitu szenátor ur szólal meg:

— A dési zsidók mégis elkövettek azt a megbecsülhetetlen bűnt, hogy a liberálisokra szavaztak. Pedig egyedül a nemzeti párt az, mely biztosíthatja az antiszemitaizmus leűrését. Én, mint pap, mint ember, mint humanista tiltakozom az ellen, hogy az én Krisztusom népét bántalmazzák. Megmondtam a szentatomban is, dolgozom a román nép úgy, mint a zsidó s megszűnik majd a gyűlölködés és az irigység. Az antiszemita mozgalom a keresztény eszme szörű apása.

Az öreg ur hangján igaz átérzés melege érzik. Tovább folytatja mondanivalóját:

— A nemzetiségi eszme isteni kinyilatkoztatás s aki ez ellen támad, az zsarnok rabzsolgató! Ekkor a sarokban megszólal az avaroscanus ügyvéd:

— Már pedig a zsidó probléma megoldását nem lehet naiv gyűlöletelhárítási határozatokkal elintézni. A zsidókérdés megoldásának egyetlen, utja és módja — a cionizmus. Én, mint román ember, saját népem és a zsidó nép érdekében mindent megtennék, hogy Palestina a zsidók által való birtokbavétele minél hamarabb megtörténjék. Mert ez az ország, melynek népe latin eredeténél fogva politikai tudásra hajlamos, sohasem fog belefordulni abba, hogy egy nagy tömegében közvetítő kereskedelemről élő népet örök vendégként tartsanak el maga között, melynek népszerűségi számaránya drótsi: hét százalékos. Bármennyire fájdelmas román kultúr embernek az atrocitásokat látni, azt mégis el kell ismerniük a zsidóknak, hogy az ő nagy szellemi fölényüket és élelmességgüket a román nép nyúl meg, mely lázasan keresi a maga fejlődéshez és érvényesülésének útját. A trianoni kékeszerződés örök sebe maradt a román népnek, mert az abban foglalt pontok arcücskása a nemzeti szenvedélyt ébresztette. A zsidóüldözés abban a pillanatban megszüntesse, miképpen a palesztinai akció Erdélyben az eddiginél is komolyabb arányokat öltene. Hiszen ez a zsidóknak is elsőrangú érdeke. Megvagyok győződve róla, hogy Palestina a világ vezető nemzetének lesz otthona, miképpen államát alakul. Ezért támogatom én a cionizmust.

Megvallom: meglepett, hogy a cionista eszmét egy keresztény s hozzá román ember ajkairól hallom dicsőíteni.

— Da — vetettem közbe — őt van a magyarság, mely még nagyobb arányban él Romániában, mint a zsidóság.

— A magyarság asszimilálódni fog — jelenti ki határozatosan az ügyvéd ur. Ötven év és már nem lesz kisebbségi magyar kul'ura Erdélyben. Elég, ha a csángókra hivatkozom. A székelyek köze majd román parasztokká települnek, az intelligenciának érdeke lesz az asszimilálódás. Ezel szemben tudjuk azt, hogy a zsidó faj nem asszimilálható. Merő ábránd ez, amiben csak a magyarok hittek.

— Ne hallgasson az ügyvéd urra, — szólal meg újra Bilitu szenátor ur. Az egész antiszemita

Balek a gráci eset hatása alatt irtotta ki családját

A nagyváradi családirtás előzményei. A szomszédasszony vallomása

(Oradea-Mare Nagyvárad, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Balek-család temetése után a nyomozó hatóságok még mindig azon igyekeznek, hogy a tragikus eset minden előzményére világosságot derítsenek.

Ma a Balek házaspár szomszédasszonyában lakó asszonyt hallgatták ki, aki jóbarátságban állt a családdal. Az asszony a következőket vallotta:

— Péntek este nyolc órakor odát voltam Balekékhez, ahol csak az asszonyt találtam. Beszélgettem Balekével, aki akkor boldog volt és vidáman ücsögött, hogy a cég egyik külföldi igazgatója, Duisberg Károly vacsorázni fog náluk a napokban. E beszélgetés után őt peró mulva megjött a férj. Szokatlanul szomorú volt, ami engem arra indított, hogy elhagyjam a lakást. Minthogy vékony fal választja el szobámat Balekék lakásától, áthallottam a Balek házaspár közötti beszélgetés töredékét is, amiket azonban nem tudtam megérteni. Néhány peró mulva zokogást hallottam a szobájukból. Mind a ketten sírtak, mire szobámban zongorához ültem, hogy ilyen módon az áthallatszó töredékekkel felvidítsam őket.

— Néhány peró mulva a férj ismét eltá-

vozgat a libériaiok sáitották, hogy a nemzeti párt ellen rendkívüli intézkedéseket léptethessenek életbe. Ez a tény.

Egy egész ország politikai szenvedélye, eszmék kavargó harca egy vasuti fülkében! Egy kicsit a múlt, egy kevéssé a jövő. Összezsápoló igazságok, melyekből a jövőre nagy igazságok himnusza szöveődik. Bilitu szenátor ur jószágos, kedves arca most is a szemem előtt lebeg. És most is fulemben cseng megkapó mondata:

— Tiltakozom az ellen, hogy az én Krisztusom népét bántalmazzák.

A vonat megérkezett Dére. Szívélyesen búcsút vettem az uraktól.

(S. I.)

Örült egy kolozsvári könyvesboltban

Egy volt főhadnagy, aki ócska könyveket vitt eladni és mert nem vették meg, dühöngeni kezdett. Közelharc a rendőrökkel

(Cluj-Kolozsvár, dec. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután három óra tájban egy jól öltözött, 34—35 év körüli férfi nyitott be a fővárosban lévő Keszei-féle könyvkereskedésbe. Az üzletben több vevő volt és így néhány perocig várakoznia kellett, majd az egyik segéd szolgálatában igazkasszt őt is kiszolgálta. A jól öltözött férfi a segédnek néhány használt könyvet nyújtott át, amelyeket eladni szándékozott. A segéd figyelmesen átnézte a könyveket, majd lemondóan csóválta a fejét és kijelentette, hogy a könyveket nem veheti meg, mert nem használhatók.

Az ismeretlen eladó a segéd kijelentésének hallatára lármázni kezdett, majd midőn lecsillapult, könyved mozoly kíséretében kijelentette, hogy ha nem veszik meg a könyveket, ő nem fogja tovább vinni, hanem még az üzletben bedobja a kályhába.

A segédnek gyanus volt az ismeretlen viselkedése és barátságos hangon figyelmeztette, hogy a könyveket vigye haza, mert egész biztosan valamikor pénzért fognak érni, csak ki kell várni az időt türelmesen. Kár lenne azokért a régi könyvekért, hogy a tűz martalékává váljanak. Az ismeretlen nem akart a segéd szavára hallgatni, hanem a kályha felé indult, majd mikor a segéd kísérletet tett, hogy ebben megakadályozza, megint haragra gerjedt és

a mit sem sejtő segédnek két pofont adott és mint a pelyhet félredobta az utból.

Az üzletben mindenkinek feltűnt a segéd és az eladó között történt incidens és az idegent jobban megfigyelve, látták, hogy vérből forognak a szemek. Minden jel arra mutatott, hogy az idegen súlyos idegben szenved és pillanatnyi rohamában cselszár. Az üzlettel adós a segédje segítségért sietett, de a dühöngőt nem lehetett lecsillapítani, mert megmaradt konok elhatározása mellett, hogy a könyveket, ha nem veszik meg, minden körülmények között el fogja égetni.

Az üzletből kihallatszó lármás az üzlet ajtaja elé nagy embertömeget vonzott. A csoportosulásra egy rendőrkommisár is figyelmes lett, aki szornal az üzletbe sietett. A rendőrkommisár egyenruhájában bizva próbált az ismeretlen lelkére hatni, de a kísérlete nem vezetett eredményre és mikor felszólította, hogy kövesse a rendőrségre, a dühöngő a rendőrkommisárt is inzultálni akarta, de a komissár ügyesen kikerülte a lesújtó kezét és így utleghében nem volt része.

A rendőrkommisár az üzlet ajtajától a Newyork előtt szolgálatot teljesítő rendőrt hívta segítségül, aki be is ment az üzletbe, le akarta fogni az ismeretlen férfit, de amint hozzáért, ő is a segéd sorsára jutott, mert

az ismeretlen emberfölkötti erővel dobta le magáról a rendőrt, majd őt is két pofonban rézesítette.

A rendőr szipjelzésére futólépésben két másik rendőr is érkezett, akik bementek az üzletbe, közs erővel vetették rá magukat a dühöngőre és mintegy nyolcperces dúlkodás után végre sikerült annak kezét erősen hátrahúzózni és bezáróztatni az első kerületi rendőrségre. Az első kerületi rendőrség megállapítást nyert, hogy a férfi Dobal volt osztrák magyar aktív huszárfőhadnagy, aki a háborúban súlyos idegbajt szerzett és valószínű, hogy pillanatnyi felindulásában lépték el örvöngő rohamai és csak ennek tulajdonítható a delutáni viselkedése.

A rendőrség szerezésénél embert, aki egy gazdag és előkelő kolozsvári család sarja, rendőrorvosi megfigyelés alá helyezte.

— A zsidó cserkészek kiállítása. Tegnap számolt be az Uj Kelet a kolozsvári sémerek kiállításáról. A kiállításon az Avivák rendhivól izléss zsidó motívumú kézműmunkákkal vesznek részt, amelyeknek eladási ára a Keren Kajemét javára lesznek befizetve. A kiállított tárgyak egész napon át megtekinthetők a Tarbut iskola helyiségében.

Gyermekét, hogy meg ne fájzzék, saját lakásán, speciális lámpájával, **val lefényképezi,** karácsonyi nagytáncokat olcsón vállal

Gárdy Imre, Str. Saguna 20. (v. Bartha Miklós u.) Cluj. — Telefon 7-28.

Massolini leépíti a fascista rezsimet

Normális parlamenti élet készül Olaszországban

(Cluj-Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) M. grúrk, hogy Mussolini az olasz közvélemény nyomára alatt új választási törvényt készített elő. Ezt a kezdeményezést Mussolini legújabb sakkhúzásának tekintik és politikailag nagyjelentőségűnek tartanak. Az új törvényjavaslatot ugyanis Mussolini rá akarja kényszeríteni az ellenzékre arra, hogy térjen vissza a kamarába és saját érdekében vegyen részt a tárgyalásokon Mussolini számít ezzel, hogy az új választási törvényről szóló tárgyalások a község minden figyelmét lekötik és nem marad idő és alkalom a fascizmus kritizálására.

A fascista vezér pedig ezalatt le akarja mérskelni pártját és egyúttal a parlamenti élet normalizálását is el akarja érni. Az új választási törvény, amelynek alapelve: egy választókerület, egy mandátum, olyan helyzetet fog teremteni, amely új feladatokat ró nemcsak a fascista párt, amit fölülénél áll kell majd szervezni, hanem a fascista ideológiára is, amit revízió alá kell majd venni. A választójogi törvényt nyomban a karácsonyi ünnepek után tárgyalni fogják és lehetőleg gyorsan be is fejezik. Tavaszra kiadják a választásokat, amelyek meg fogják mutatni Olaszország belső állapotát és meg fogják határozni azt a hatalmi szférát is, amit a fascista jávára bízott az olasz közvélemény.

Mussolininek ez a lépése a fascizmus nehézségeit mutatja.

Usiskin beszámol romániai útjáról és az európai zsidóság helyzetéről

Kétmillió zsidó áll készen a kivándorlásra. Ötszáz ezer fontot kell egy év alatt földvásárlásra fordítani. Amit Erdélytől vár Palesztina

(Jeruzsálem, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámolt már az Uj Kelet arról, hogy a zsidó világmogolának legmarkánsabb egyénisége, ki már a cionista mozgalom megélőzse a Palesztina-munka egyik megindítója és előharcosa volt, M. Usiskin hat hónapig át körutat tett Európában és ennek során Romániában is ellátogatott Usiskin a zsidó Nemzeti Alap elnöke és ő volt az, aki kiadta a jelzést, hogy egy éven belül száz ezer német földet kell a világ zsidóságának visszaváltania.

Usiskin európai útjáról — különös tekintettel a zsidóság romániai helyzetére — a következőket mondotta:

Tizenhárom országon keresztül

— Be kell vallanom — mondotta Usiskin, — hogy ezt az általános lelkesedést, amelyet tizenhárom országon át tettem utamban láttam, el nem tudtam képzelni. Ezt természetesen annak a változásnak kell tulajdonítanom, amely a zsidó tömegek körében, Erec Jisraelt építő munkájával szemben végbement. Azelőtt Erec Jisraelt csak egy álom volt. Egy merész ideál, amelyért csak állhatatlán dolgoztak. Ma ez az ország a valóság.

Azok, akik Palesztina iránt érdeklődnek, két táborba oszthatók. Az elsőbe azok tartoznak, akik éppen igen nagy számban, akik Erec Jisraelt akarják kivándorolni Valamennyi európai országban sok-sok ezernyi zsidó van, akik várva várják a napot, hogy kiköltözhessenek.

Kétmillió olim

— Minimális becsléssel kétmillióra becsülöm azoknak a zsidóknak a számát, akik teljesen fel vannak készítve arra, hogy Erec Jisraelt kivándoroljanak. Természetesen ehhez nagymerítésben járul hozzá gazdasági és különösen a politikai helyzetük, amely különösen Romániában és Lengyelországban érezhető. Ez azonban csak másodlagos körülmény, mert a legfontosabb faktor az a belső kívánság, amellyel a zsidóság tényleges, személyes munkával akar résztvenni Erec Jisraelt felépítésében.

— A másik csoporthoz azok tartoznak, akiknek nyugodt és békés életük van a galiban, gazdaságilag jól szituáltak, akikben azonban él az a vágy, hogy akár csak gazdasági bekap-

helyzetük és győgségüknek eklatáns jele. Az új, szűkebb és szabadelvűbb bázison nyugvó választási törvény annak a kívánságnak kifejezője, hogy a fascizmus a veszedelmeken valahogyan zökkenés nélkül jusson át. Az utóbbi hónapokban ugyanis Mussolini eléggé érezte az emberek szemeknek a hatalmát, akiket felhúztak és amiktől most már nem tudott szabadulni. A Matteo di Castelli Giampa kamarai alelnök lemondásáig sőt ezek esetek egésze sora vonult föl és mintha mind csak a vezér népszerűségét akarták volna megőrizni.

Klasszikus példája a Mussoliné, hogy a tényleges hatalom ellenére, a parlamenti többség és a fascista milíciával alátámasztott kormánytekinélve dacára, az ellenzék ereje mégis mindenütt megnyilatkozik és Mussolini érzi, hogy concessiókat kell tennie ellenfeleinek. Mert a kizsákmány ellenzék mögött hatalmas tömegek állnak, a mai Olaszország egész közvéleménye, amely nyugalomra és alkotmányosságra áhitozik. Ennek hatása alatt tartotta Mussolini legutóbbi beszédét, amelyben minden kértelmeztetést kizáróan kijelentette, hogy a mérséklet politikájára kíván atmenni. Uj hajnalhasználatról szóló, amelynek fénye mellett a fascizmust ki kell békíteni az alkotmánnyal. A demokratizálás útjai tehát megnyílnak. Olaszországban is és annak keléjétől ez, minthogy maga Mussolini az ut egy-nyetója.

szólódással, de résztvegyenek a Palesztina-munkában.

— A cionizmusnak természetesen megvan a régi ellenségei, akiket négy kategóriába lehet osztani. Az elsőbe tartoznak a zsidóellenes szociálisok, akik Romániában, Lengyelországban és Litvániában a zsidó munkások elkeseredett ellenségei. Különösen ez ifjúságot kell ezek káros hatásait megvédeni. A második csoportba a lengyelországi jiddisisták tartoznak, akik zsidó szemléletben dolgoznak ugyan, azonban elvetik a palesztinai gondolatot és csak a galut problémáját akarják kisebbé alapon megoldani. A harmadik kategóriába tartozik az a felsőbb zsidó középosztály, akik zsidó burzsoázsiának és a része, amely teljesen érzéketlenül áll Erec Jisraelt szemben. Ezek a passzív asszimilánsok. Végül pedig a negyedik csoportba tartoznak a túlzó ortodoxok, akik bar elkeseredés a cionista szervezőknek, azonban, amint megállapítottam, szeretettel nézik Erec Jisraelt felépítését. Számukra még a héber egy élettel elvonatkoztatott szent nyelv.

A galut zsidóság vallási bomlása

Arra a kérdésre, hogy milyen benyomást nyert a galutbeli zsidóság helyzetéről, Usiskin a következőket mondotta:

— Mély fájdalommal láttam, hogy a judaizmus — a zsidó vallás, azokban a központokban, amelyek megfigyeltam — bomlásnak indult. A tradicionális zsidó sabbath kezd el tűnni. Képzelve el, mit jelent az, amikor például K. W. órában a zsinagóga mellett sabbathkor ott dolgozik nyitva a héber könyvtár, ahol a mi zsidó könyvtárunk sabbathkor nyitva van. A vegyes házasságok Közép Európában a zsidó mértékben szaporodtak. Ez a kivétel Lengyelországban és Romániában, ahol a lengyelek és románok azok, akik a vegyes házasságokat vízszintesítik. Készen állunk, hogy hatalmas rétegek alaknak teljesen idegenül a zsidó kultúrával szemben. A Talmud audium szinte teljesen eltűnt és a zsidó gyermekeknek egy olyan generációjára nő fel, amely az alef-bet alig ismeri.

Ezzel szemben örömmel állapítom meg, hogy az új öntudatos zsidó nemzedékben hatalmas kultúra előrehaladásra való törekvést látunk

és a tradicionális kapcsolatokhoz való ragaszkodást. Különösen örömdetes a hebraizálás fejlődése.

A hármis cél

— Utamnak hármis célja volt — mondotta Usiskin. Először, hogy a zsidóság visszanyerje a hitét önmagához, mert önbizalma a háború katasztrófái alatt és a háború után nagyon megingott. Másodszor, hogy a zsidó tömegeket felkészítse Erec Jisraelt felépítésére, hogy ne legyen egyetlen egy hithűség, de egyetlen egy magános ember sem, aki a munkától kívül áll. Harmadszor a kulturális reneszánszra, a héber nyelv és irodalom fejlesztésére akartam a zsidóságot felbuzdítni.

— Hiszem, hogy mind a három irányban sikerült eredményt elérnem. Azonban bizonyos hibákat láttam, amelyekről őszintén kell beszélnem. Az úgynevezett általános cionisták többnyire olyan emberek, akik már évek óta állnak a szervezeti munkában és így már nem olyan nagy a teljesítményük, mint azelőtt volt. Ezenkívül öreg cionisták, akik a régi állásokban kitartanak, zsidó hithűségek ügyvitelének terhére is viselik. A zsidóságnak általános gazdasági, politikai és kulturális problémáival kell foglalkoznia.

— Viszont a galut zsidósága, a mi nagy tartalékunk a nép újjászülésében és az ország felépítésében. Ami a politikai pártokat illeti, egy a jobboldali Mizrachitól a legeszélső munkáspártokig, mindegyiket belső meghasonlás jellemzi. Csupa frakciókban állnak, amelyek forrai okokból egymással szemben állnak. Így azután a pártok között kell őket és gyakran nincs idejük, sőt talán akaratuk sem, hogy konstruktív munkát végezzenek Erec Jisraelt és a cionista világszervezet pénzügyi intézményeiért. Amint már egyszer mondtam: egy hatalmas kész seregünk van kitűnő generálisokkal de hiányoznak a tiszjeink. Már pedig a győzelem a tiszjeiktől függ.

Palesztina üzenete

— Amikor Palesztina felépítéséről beszéltem, előadásom középpontjába magam a Gualath Harz — a föld megváltását a Keren Kajemet útján — helyeztem. Nem azért, mert a Keren Kajemet élén álltok, de mert legfontosabb meggyőző ésem, hogy a legfontosabb mindenekelőtt a Gualath Harz. Egyise volt a legnagyobb litvánokat, hogy időnk és energiánk le nagyobb részét a múltban nem a föld megváltására fordítottuk. Ma Erec Jisraelt állítót szándéka a miénk. Egész Erec Jisraeltben egy kívánság az, ami mindenkit egyesít: ne hanyagoljuk el a földvásárlást, mert senki sem tudja, mit hoz a jövő.

— Eléleksem, hogy milyen harcokkal és nehézségekkel járt az Erec Jisraelt megváltása. És mi le ne most, ha ez nem történt volna meg! Nekünk több irányban van igényünk: Leteleptésre, bevándorlásra, kulturális munkára, kereskedelemre, stb. Ezek a faktorok igen sürgetők, azonban lassabb fejlődésnek nem jelent veszélyt. Hiszen ezek fejlődése csak egy dőlől állunk függ. A földvásárlás kérdésében más a helyzet. Itt időnk független erőnk köntek beznunket. Nem tudjuk, hogy vajon később a föld vásárlás ez-e lez-e? Előtte mint valami memento mori lebeg, hogy amikor mi a föld megvásárlás vásároljuk, már nem lesz kapható. Ezért siettem Európában, hogy felkészítsem a zsidóság lelkesítését.

A fellelmet vesztély

— A zsidóság fellelmet a vesztélyt és megállította Palesztina szöveget. Még azok is, akik a cionista organizációtól távol állnak, egyhangú lelkesedéssel ismerik el, hogy részt kell venni Palesztina felépítésében. Európának az 5685 ez ezteendőben kétszázötven tontot kell felelni. A másik negyedszázatot a tengerentúli földrészek zsidósága vállalja. Ezt az eredményt el kell érjűt, ha nem akarjuk azt, hogy a Gualath Harz megakadjon. Ebből az összegből Erdély és Bánság zsidóságára ötezer font jut. Látna az utóbbi év fellendülését, nem kétséges, hogy ez a zsidóság is teljesíti legszentebb feladatát

* Gumibélyegzőket (héber nyelvűeket is) olcsón szerezhet be Imperialnál, Cluj, Micuruta-ute

Dívatos nőikabátok végleges kiarusítása mélyen

beállított, minden elfogadható áron.

URANIA áruház

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 84.

Urania-mozival szemben. Sirocco 106

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti közérdek napilapja
 Szerkesztők: Giskalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Szerda

5685 Kiszlev 27.
 1924 december 24.

Chanaka harmadik napja.

Este a negyedik chanuka nécs meggyújtása.

mi hazánk — az idegenség.
 A mi egységünk — a szétsz. ratás.
 A mi szolidaritásunk — az általános gyűlölet elendül.

A mi fegyverünk — az alázatosság.
 A mi haderőnk — a menekülés.
 A mi egyéniségünk — az alkalmazkodás.
 A mi jövődönk — a holnap n. p.

Milyen szegénytelen szerep ez egy olyan népnek, amely hajdanában a Makkabeusokat szülte.
 (Leo Pinsker: Autoemancipacio.)

Németországnak az európai leszerelés esetén is a legkisebb hadereje lesz. Berlinből jelentik: A berlini kormány jelszavát intezte a népszövetséghez, amelyben rámutatott arra, hogy a hatvanmilliós lakosság és kétezzer kilométeres tengerpartu Németországnak alig elegendő főnyi hadserege van. Ennek a hadseregnek is hiányzik a modern haditechnika eszközei, az erődímények fe vannak rombolva és a hadipar meg van esztentve. Ezen szemben a nyolcmillió és tízezermilliós lakosságú szomszédállamok hétézerharmadoszer főnyi, a másik állam hétézerezer főnyi hadsereggel rendelkeznek, amely a legmodernebb felszereléssel rendelkezik. Ha a népszövetség végre is hajthatja az európai leszerelést annak szintje mindig feledelmű a német katonai állomány.

Diplomáciai konfliktus Oroszország és Törökország között. Konstantinápolyból jelentik: A török kormány és a Szovjetország között az utóbbi időben feszültség állott be. A török kormány kifogásolta, hogy a szovjet kereskedelmi delegációja és követsége révén Konstantinápolyban rendszeres forradalmi propagandát folytat. Ez a két szovjetintézmény a török kormány szerint a szomszédos országban való szovjetpropaganda: is ellátja. A külügyminiszer tegnap hosszabb beszélgetést folytatott a szovjetkormány követeivel és a beszélgetés során kijelentette, hogy abban az esetben, ha Oroszország kereskedelmi delegációja nem szünteti be a propagandát, az egész delegáció feloszlását, tagjait pedig kiutasítják az ország területéről. A szovjet követ erre Moszkvában utazott, hogy Csereminnel megbeszélje az ügyeket. Hír szerint a követ nem is tér vissza Törökországba.

Gompers holttestét átszállították az Egyesült Államokba. Newyorkból jelentik: A M. sz.óban meghalt Samuel Gompers holttestét átszállították Newyorkba. A washingtoni és newyorki pályaudarok a kormány rendelkezése katonai tisztviselés volt a halott előtt. Az egész világ sok-sok országban képviselői részvételét várta a holttest. Az elhunyt munkásságát tiszteleg őriái arányu volt. M. sz.ó elnöke, Calles generális, kijelentette, az amerikai szabadságharc vezetője előtt mély részvételt és a temetésre elküldötte képviselőjét.

A Lőblé esemény híreiről elfogadták az egyezséget. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi törvényességi má tárgyalta a Lőblé esemény eseményhivallat kénszerességei ügyét. A tárgyaláson megállapított nyert, hogy a esemény jöbismutegéshez nem férhet kétség, mert a felvett kölcsönök beruházásokra fordítottak. A eseménynek hasznosító lej passzívával szemben nyolcvanmillió lej az aktívája. A híresek nagy része elfogadta a feljuttatott egyezséget, amely szerint a esemény 1925 október elsejétől kezdve négy egyenlő részben 1925 december 31-ig száz százezerben egyenlő ki tartozását.

Riport egy délamerikai futballmeccsről

Montevideo, november 3

A 8. Oktubre-körút széles árkádja alatt, miként valami végtelen, fekete kigyó, tízezernyi tömeg tolong a sporttér felé, ahol Uruguay és Paraguay ma vívna döntő küzdelmet Délamerikai bajnokságért. A pálya már kora délután zsúfolt, a 120 méter hosszú tribünön lázas izgalommal vitáznak kombinálnak, fútyúlnak és dobolnak a forróvérű spanyolok, karjaik lábaik mozognak, mint a csépfadarok és heves gesztusok sora és újjak el az európai szemnek, vajon lekésznek vagy bosszankodnak-e.

Délután négy óra. A tribünkijárónál megjelenik Paraguay fehér piros tízegegyes, elől egy nézer, hátul egy indián, a halfedezet. Szembefordulnak a közönséggel és háromszoros hip hip-hurraival üdvözlik Uruguayt. Falsikéltő sipolás és kendőbogatás a válasz. A csapat megnyerte a tribün rokonzenéjét, mely őrtilkületen hangszavából harag, a tízegegy válogatott pedig négy-ötösör körbezárdja a pályát. M. ként a torradorok, bemutatják magukat a közönségnek. A következő peroben Uruguay csapata, 9 párisi olimpiakonnal megismétli az üdvözlő szertartást. A tömeg tombol. Sípjelzés és a játék megkezdődik.

A következő kétszer 45 perc futballjátékát Európában nem indák megismételni. A délamerikai gyorsasága, kombinálóképessége,

tempóbirása hasonlíthatatlannul felül áll az európain. Nehéz követni a játék iramát, pillanatról pillanatra változik a helyzet, heves lövőanások, ravasz, gyors üszjátékok, rendkívül ügyes, egyéni driblizések változtatják egymást, strúti követeknek az éles, pontos kapulővések és a kapukok csodákat művelnek. Mazzali egyik sarkról a máskig veti magát és a labdát magához rántva, egy bohóc merész saltomortalejával zuhan a földre. R. mino, az uruguayi balszélső, csodákat művel. Pillanatsnyi szünet nélkül, de sohasem oltatlanul rohan, labdabevezése, technikája széjjeltes, lövései rendkívül élesek és biztosak. Ő a mecsny legjobb ember. Uruguay állandóan támad, de az ellenfél biztosan védekezik és ha lehet, még legyekzik fokozni sz iramot. Az utolsó peroben ugyanazzal a hevesseggel és tempóval folyik a játék, mint az előben. Átálában a szélsőkre játszanak, rövid p. sz. csak ritkán látni.

A vézered négy 3:1 Uruguay javára, mely ezuttal ha edszer nyerte meg Délamerikai bajnokságát.

A közönség mindvégig lelkesedik, kiabál, sikít, tombol vagy az izgalom halálós csendjében merd a pályára. A tribün fútyúl, ha tessik valami, de fútyól akkor is, ha nem tessik. A játék végén saltokozóda, illetve bo dogan oszlanak szét. Ordít, aki elégedett és ordít, aki elégedetlen.

Gő-d-nólyt János

Eljegyzés. Stelmecz Kálmán (Brassó) eljegyezte Rosenbaum Ilonát (Abrudbánya). Minden atlon értesítés helyett.

Jónás Rósiát T. anádszentéről eljegyezte Bürger Ernő nagykarolyi börtényáros. (Minden külön értesítés helyett).

Haarmaut rövidesen kivégzik. Hasonvorból jelentik: H. armaut az előrt határidőig nem nyújtotta be a gyelmi kérvényét és megtiltotta vedőjének, hogy megkegyelmeztetése ügyében egyetlen lépést is tegyen. A tömeggyilkost tehát rövidesen ki fogják végezni. Grass, Haarmann cinrosa, akit egy rendbeli gyilkosságra való főbnjtásban ítélték halálra, megfellebbtette az ítéletet.

Az Árvagondozó műsoros estélye. Az Árvagondozó kolosszvári csoportja az Áviva Debora és az Áviva Mirjam kör-működésével december 27-iken este fél 9 órai kezdettel a Rodont nagytérben Árvagondozó estélyt rendez. A nívós műsoron balettek, énekeszámok, szívalatok, előképek és monológok szerepelnek. Az estély iránt már eddig is nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Ügyvédi hír. Dr. Francovici Jenő ügyvéd Bucur-sében iródáját Strada Franklin 5. sz. alól Szerda Bradului 8. szám alá helyezte át. Telefon: 37-58.

Ifjúsági, képes, mesés, továbbá minden nyelvű irodalmi és tudományos könyvek óriási választékban előnyös árban Lepengeni, Kolosszvár. Jegyzék ingyen. Postaexpedició prompt.

Február elsejéig ne kell váltani az apró pénzt és egy minden K. K. L. listának legyen gondja arra, hogy a perselyekben papír egy és két lejes ne maradjon. A perselybírtást azonnal pontosan vigyák keresztül és gondoskodjanak arról, hogy közvetlenül január huszonegödike előtt a perselyeket megint k. ártítsák.

Meghíusultak a japán-orosz tárgyalások

London, dec. 23 Japán és Szovjetország között Pekingben folytatott tárgyalások, amelyek a normális viszonyoknak a helyreállítása végett indultak, teljesen meghíusultak. Japán Oroszország követelését teljesíthetetlennek jelentette ki. Oroszország azt kívánta, hogy Japán utasítsa vissza Bezsarbia ratifikálását. Japán azt felelte, hogy az a követelés beavatkozást jelent Japán külpolitikájába, ami sérti az állam szuverenitását és ezért a követelést nem teljesítette és a tárgyalások eredménytelenül megszaktak.

Franciaországot nem fenyegeti szociális krízis

Páris, december 23. Herriot a külföldi sajtótudósítónak kijelentette, hogy Franciaországot semmiféle súlyosabb szociális krízis nem fenyegeti. A kommunizmus ereje csökkenőben van, amely a miniszorostály tisztántartásának és a kormány erőlyes intézkedésének köszönhető. Hangoztatta, hogy általános profifikáción dolgozik, ami világérdek.

Ahány Chanuka mecs-láng — annyi lej a egyszerre megválthatnok Erec Jiszrael földjét, ha minden zsidó család az egész világon ezt a jelszót teljesítene, ezért minden zsidó család gondoljon a K. K. L-re

Gyilkosság vagy gonosz tréfa? Párisból jelentik: Különös gyilkossági eset tárja lában Páris lakosságát. December huszadikán hajnali három órákor egy párség a B. boulevard de la Villette egy emberi törzse akadott. A halott feje, kezei és lábai hiányoztak. A borszató lelet egy új viszkozásonból készült kendőbe volt becsomagolva. Néhány órával később a Sajna partján egy másik csomagot találtak, amelyben a vállak és a medence egy része volt becsomagolva. Hat órákor egy csatorna öblében megtalálták a harmadik csomagot, amelyben a meggyilkolt kezei és lábai voltak elrejtve. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a halott erős ember lehetett, legfeljebb huszonnyolc éves. A hullát éles esztőlcsották darabokra és nyilvánvaló, hogy csatis hullaboncolásban jártas ember követhette el. Egyelőre nem lehet tudni, vajon nem-e a hullaház egyik halottját vágta darabokra orvosövendékek, akik ilyen módon akartak egy borzalmas tréfát elővetni. A hatóság azonban azt hiszi, hogy gyilkosság esetével áll szemben. Az újságok, amelyekben a hulla tagjai be voltak csomagolva, safranciskói lapok 1924 április nyolcadikáról. Az áldozat fejét eddig még nem találták meg.

Husz francia könyv háromszáz lej, 1400 oldal, illusztr., a legjobb szerzőtől. Ezenkívül is minden francia könyv, rejt. kapható Lepengé könyvkereskedésben, Cluj. Jegyzék ingyen. Postázás prompt.

KÖZGAZDASÁG

Kolozsváron kielégítő a telepadók kivetési aránya

A kivetések 1924. és 1925. évre történnek

(Cluj-Kolozsvár, dec. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mintegy két héttel ezelőtt kezdte meg Kolozsvár városi tanácsa az ipartelepek után fizetendő városi adók kivetését. A telepadó megállapítását egy bizottság végzi, amelynek tagjai két városi főtitkárval, egyik községi egyttal, a bizottság elnöke is, az iparkamara kiküldötte és az UGIR egy delegáltja.

A bizottság a kivetésnél tekintetbe veszi a vállalatokba befektetett tőke nagyságát, az üzemi rendeltettségét és a telep helyének értékét. Ezeknek a szempontoknak figyelembevételével állapítja meg az adókövető bizottság a telep bérértékét és a bérérték alapján a városi szabályrendelet értelmében huz és harminc százalék között állapítja meg a bérértékhez viszonyított adóösszeget. Harminc százalékos kivetéssel csak a himondottan luxusottelek előállításával foglalkozó vállalatokat sújtják, a huz százalékos adókövetési minimum pedig a közszükségleti cikkek előállításával foglalkozó üzemekre vonatkozik.

Ugy értesülünk, hogy Kolozsváron a nyígyiparosok általában meg vannak elégedve a kivetett adó nagyságával és ellentétben például Tordával, ahol az összes kivetéseket meg kellett feleltetni, mert az adókövető bizottság túlmérségre becsülte a telepek bérértékét; csak szorosan fordul elő, hogy valamelyik kolozsvári üzem felbőszítást jelent be a kivetés ellen. A felebbeszedést egyébként, mint elsőfokú hatóság, a városi tanács intézi el, második fokozaton a felebbeszedési közigazgatási bizottság, legfelsőbb fokozaton pedig a semmítőszék.

Az adókövető bizottság egyik tagjától nyert értesülésünk szerint a kivetés Kolozsvárt nagyjában már megtörtént, de a karácsonyi ünnepek későbbre folytán a kivetés a bizottság csak január hó elején fogja teljesen befejezni. A kivetés 1924. és 1925. évre történik. A befizetési terminust a városi adóhivatal állítja meg és ezt végzésével hozza az érdekelt felek tudomására.

Egy telekvásárlás epilógusa. Medgyeséről jelentik: Megírta annaidejeen az Uj Kelet, hogy Medgyesén az agrárbizottság több gyár telekbelvét állami tisztviselőkre részére kiosztotta. Később ugyancsak közölte, hogy a legfelsőbb agrárbizottság időközben mentesítette a gyárakat a kifizetés alól. Az ügyben ma újabb fordulat állott be, mert a legfelsőbb agrárgyűlést intéző bizottság azt az értesítést küldte az első földgázutasmű üveggyárnak, hogy a városból még 1918-ban megvett és kifizetett területet csak úgy hagyja meg a gyár birtokában, ha a vételárát a gyár újból kifizeti az államnak. Mithogy ez a végleges jogerőre emelkedett, úgy értesülünk, hogy az üveggyárnak nincsen más választása, mint újból kifizetni az államnak a telek vételárát.

A bánffyhyunyadi mészárosok ügye. Jelentettük már, hogy a bánffyhyunyadi mészárosokat egy szolgabírói intézkedés folytán bezárták, mert a mészárosok nem voltak megelégedve a hus maximális árával és ezért megtagadták az árúszítást. A bánffyhyunyadi mészárosok küldöttsége tegnap felkereste az ügyben a polgármestert és a megyei prefektust és arra kérte őket, helyezték hatályon kívül a szolgabírói rendeletét. A prefektus teljesítette a mészárosok kérését és megengedte a hus árúszítást és egyben elrendelte a maximális árak revízióját.

A temesvári állatvásár. Temesvárról jelentik: A temesvári téli országos állatvásár befejeződött, mégpedig a következő eredménnyel: Felhajtottak összesen 5000 állatot, de a nagy felhajtással szemben csak 700 állatot törtek. A kiadást nagy volt, de a kereslet nagyon csekély. Sertes kevés került piacra, de még így sem fejeződött ki az értékesítés, inkább maradt és lovakat kerekelt.

Szolid kiszolgálás

IZRAEL & Co.

Cluj, Calea Victoriei No 2. szűcs és szőrmeáruház

10% Nagy karácsonyi és újévi vásárt rendezünk 10% árengedménnyel 10%

Dus választék mindenféle szőrmeben, ruhaprémekben.

Szolid kiszolgálás

Szőrme és fonalfestés!

Összruhákat és bármilyen kelmét a legjobban fest és tisztít
"KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR
 Telefon 806 CLUJ

Szőrme és fonalfestés

A legolcsóbb

karácsonyi beszerzési forrás
 üveg és porcellán edényekben nm. étkező, kávé-, teás- és üvegtárgyakban
 az **Urania Ausländer Rudolf cégnél**
 Cluj, Calea Regele Ferdinand No

37

lempyel márka 35.00, csestrak korona 29.00, magyar korona 27.50, cseh korona 575.

Sárich. Nyitás — Berlin 1923 83 — 1923 80, Amsterdam 208 60 — 208 60, New York 615 75 — 615 75, London 2430 00 — 2428 00, Párizs 2780 00 — 2775 00, Milánó 217 50 — 210 00, Prága 1562 50 — 1562 50, Budapest 70 25 — 70 25, Bécs 775 00 — 774 50, Bukarest 265 00 — 265 00, Varsó 99 50 — 99 50, Bécs 72 50 — 72 50.

Szilágyi Eleonóra R. T. kényszereszegezési ügye. A kolozsvári törvényszék mára döntött a Szilágyi Eleonóra Részvénytársaság kényszereszegezési tárgyalását. A törvényszék a részvényesek előterjesztésére a tárgyalást január 26-ára halasztotta el.

Újabb aranyzárlatmány Németországnak. N Yorkból jelentik: A Morgan-cég Amerikából három és fél millió dollár értékű aranyt küldött Németországnak. Az aranyzárlatmány rövidesen Németországnak érkezik.

Bécsi marhavásár. Bécsből jelentik: A mai bécsi marhavásárra felhajtás volt 2313 darab, ebből romániai árú 483 darab volt. Az irányzat nagyon lanyha, az árak két-háromszor koronával olcsóbbak.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Hűsküldemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

La lábszárvédőt

olcsón és pontosan szállít postán utánvétellel

Motisan Mihály

sziiggyártó, Cluj, Strada Manasturului No 45

„ARTA”

Januári kiállítására

kladásra szánt műtárgyak és régiségek bejelenthetők naponta 9—1-ig és 3—7-ig

Cluj, Strada Avram Iancu 3 sz. alatti.

STOEWER írógép
 LE PAGE
 Kvár. — Gyárképv.
 Kérjen ajánlatot.

★
 Kölni vizek minden illatban, literes üveg 115—101
 verseny ár a Rózsá M.
ROYAL DROGERIABAN
 Cluj, Piața Unirii No. 26
 ★
 R. Mosse 32

SZÍNHÁZ ~ MOVESZET

Szenes Erzs: Selyemgombolyag. A salovenszói magyar nyelvű irodalomban újabban nem egy igen erős tehetség fiatal költő vonta magára az olvasók figyelmét. Ezek között egyike a leg-erősebbeknek egy fiatal asszony: Szenes Erzs, aki most kötetbe fogva adta ki három évi költői termésének legjavát. Szenes Erzs költészete tisztá, áde líra, melynek őszinte hangja, első olvasása is megragadja az embert. Még kúskodik, harcol a formával, még nem tudja művészi köntösbe önteni gondolatait és érzéseit de ez a keresetlenség, ezt igen gyakran formánélküliség az, ami még közvetlenebbé, még igazabbá teszi minden írását. Egy fiatal leánylélek vergődik a sorokban olyan őszinteséggel és olyan nyíltsággal, amely abszolút művészi érték. Egyszerűsége gondolkodásu, tisztaleltű lány, kiből teljesen hiányzik a modern költőnek a fűtilégs. Egyszerűsége gyakran megható, őszintesége másutt szinte költészetnél is több. Néhány verseben egy magasabb világértetnek asszonyi vettől tét érezzük a különösen „Fohász” című verse az, amelynek istenes páthossá warfeli erővel hat. A „Kisokkent kérdés”-ében a leányosság várakozása fordul az élet felé, jósággal, őszinteséggel és melegséggel, de az asszonyi sors mély és bánatos alázattal. Egyik legszebb versét, amely annyira jellemzi Szenes Erzs egyéniségét, a „Verselő leányt” itt adjuk:

Én husz éves vagyok.
Én szeretek élni.
Oh ne haragudjatok reám,
hogy befelé vannak fordítva az én szemeim,
hogy imával, énekkel magamat dicsérem,
hogy minden tükör előtt megállok
s a szemek felületén is önmagam kereso,
hogy én csak magamat látom,
én husz éves vagyok.

Szenes Erzs könyve, amely értékes ígérete egy fiatal költőnek, Kocian jelent meg. —ly.

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉRTÉKES ÉRTÉKE.

Szerda: Nincs előadás.
Csütörtök d. u. 8-kor: Iglói diákok (Méséskelt hely-
árakkal, sorozat 181)
Csütörtök d. u. 5-kor: Mézeskalács (Operettejudo-
ság 8-adsz, leszállított helyárakkal, sorozat 182)
Csütörtök este fél 9-kor: Három grácia (Operettejudo-
ság 14-edsz, bérletszűnetben, premierhely-
árakkal, sorozat 183)
Péntek du. fél 8-kor: Aladár nem számár (Gyermek-
előadás, mérsékelt helyárakkal, sorozat 184)
Péntek du. 5-kor: Árvásoka (Operettejudo-
ság 8-adsz leszállított helyárakkal, sorozat 185)
Péntek este fél 9-kor: Vörös malom (15-edsz, bérlet-
szűnetben, premierhelyárakkal, sorozat 186)
Szombat du. fél 4-kor: A házasságok az égben kötöt-
nek (Ujdon-
ság 8-adsz, mérsékelt helyárakkal, sorozat 187)
Szombat este 8-kor: A nótás kapitány (Operettejudo-
ság elősz, premierbérlet 28 szám, premier-
helyárakkal, sorozat 188)
Vasárnap d. e. 10-kor: Művész matiné Jakobi emlékére,
esti helyárakkal, sorozat 189.

MOZGÓK MOVIE

Select-mozgó. Szerda, december 24. Szenzá-
ciós premier. Chabert ezredes. Rejtélyes film, 5

nagy felvonásban, Honoré de Balzac regénye után.
Főszerepben Le Bargi.

Urania-mozgó. Szerda, december 24. Premier.
Hallgatás völgye. Szenzációs bűnügyi dráma, Ka-
nada jégborította hegyei között, 6 felvonásban. Fő-
szerepben Alma Rubens.

Apollo-Mozgó. Szerda, december 24. **Kazán.**
Szenzációs kalandordráma az örök hó országából,
6 felvonásban. Főszerepben Ed. Walack és a fe-
nomenális kutya: Kazán.

Szép és tartós

játékok

a legolcsóbb árakon csak a
Gyermekek Paradisomában

a legrégibb és leghíresebb játékraktár-
ban kaphatók.

Cím:

LINDENBERG

Bucuresti, Strada Smardan 12.
Oktatójátékok nagyobb gyerekek számára
Karácsonyfadísz

Rador 2445

**KARÁCSONYI
NAGYVÁSÁR
MEGKEZDÖDÖTT**

SZABÓ JENŐ

női divatkülönlegességek áru-
házában Cluj, Cal. Reg. Ferd. 5.
TELEFONSZÁM 4-79.

A közkedveltségnek örvendő

Főraktár: CLUJ,
Strada Dorobanților No 11.

GLORIA tápsör

Turda Sörgyár Rt. Gyár: Turda ismét kapható.

A LEGJOBBAK

OTTO GAGEL

TEASÜTEMÉNYEI

SAKK

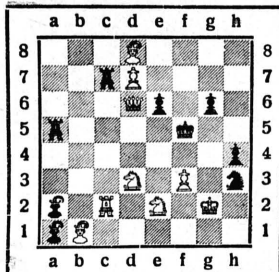
Rovatvezető: Dr. BRÓDY MIKLÓS

9. sz. feladvány.

Weenink H.-tól (Amsterdam).

(A budapesti sakk-kör 1924 évi nemzeti pályázatán I. díjjal kitüntetve).

Sötét: Kf5, Bc5, Bc7, Fa2, Fa1, Hh3, gyal.: e6, f6, g7, h4 (10).

Világos: Kf2, Vd6, Bc2, Fb1, Fd8, Hd3, He2, gyal.: d7, f3 (9).

Világos indul és 2-ik lépésre mattot ad.

Megfejtés

A 7. sz. (Dr. Lasker-féle) feladvány megfejtése

1. Va4-b5 1. c7×db (A)
2. Fa3-b2+ 2. Ke6
3. Vb5-e8

A)

1. 1. Fc8-b7 (B)
2. c4×d5 (fenyeget Vb2+) 2. c7-c5! (vagy c7×d6)
3. d5×c6# (en passant, vagy Fc2#) (Ez a változat a legtöbb fejű figyelmét elkerülte.)

B)

1. 1. Fc8-e6 (C)
2. Vb2+stb.

C)

1. 1. Ke5-d4
2. Vb5+stb.

Helyesen fejtették meg: Harfenes E. (Galati), Forgács A. (Marghita), Gopál (Satmár), Róth Dezső (Satmár).

A 8. sz. feladvány megfejtését csak a jövő számunkban hozzuk.

Megfejtőinkhez:

Az „Uj Kelet” sakk-rovata f. év október havának elején indult meg. Már első rovatunkban kiállításra helyeztük, hogy szorgalmasabb megfejtőink között néhány könyvjutalmat sorsolunk majd ki — és pedig minden 3 hó elteltével.

Rovatvezetőnk hetek óta tartó betegsége, mely

még húszmos ideig köti őt a szobához, meggátolta őt abban, hogy a könyvjutalmak odaítélését idejekorán eszközölhesse. Erre valószínűleg csak január első felében fog most már sor kerülni.

Szerkesztői üzenetek

W. A. L. (Marghita) és több megfejtőnek. A 7. sz. (Dr. Lasker-féle) feladvány megfejtését a fontos 1. Ft7 védelem, illetve az ebtől elálló 3. d5×c6# nélkül küldték be.

G. (Satmár). Atdolgozott 2-lépésese sem felel meg a műszabályoknak és szigorúbb követelményeknek. Nagy világos figurátömeget használ (m.r.d a 8 gyalog), de csak egy jó mattja van (K×e6-ra), viszont a többi 3 változat gyöngye, a világos figurák résiben statisztikáinak csak. Jobbat kérünk.

R. D. (Satmár). Ön kifogásolja azt, hogy miért nem választottam én Anderson-nak (8. sz. szép feladványunk szerzőjének) is azt, hogy títésben álló tábot ne vigyünk el — bár más títésbe is — kezdőlépésül. Andersennél enyhíti a dolgot, hogy a vil. vezért 4 báb útjébe viszi, melyek közül a söt. B pláne sakkal tithet. A változatok itt mind rejtettek, a világos király ellépései logikusan indokoltak. A két eret tehát igazán nem ugyanaz.

Második reklámciójára eszámunkban megtalálhatja a választ.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy szöveg, varang betűvel 8 lej. Legnagyobb apróhirdetés 10 lej. Állásfoglalásoknak 50% kedvezmény.

Gépiró vagy gépirónő ki a román-magyar nyelvet bírja, délutáni foglalkozást kaphat, Sámsona engros börtület, Piata Mihai Vi-teazu (Széchenyi-tér) 26. szám. 8387

Órás segéd kis és nagy munkás állást keres. Szíves megkeresést „Jó munkakerő” jellegre a kiadóba kerek. 8384

Két zsidó fiatalember olcsó kőser házi kosztot kaphat. Értekezni Dávid József szabómesternél, Cal. Vitoriei 7.

Veszek könyveket. Magyar és német nyelvű klasszikusokat, közgazdasági és társadalomtudományi gyűjteményes műveket használt vagy új állapotban veszek. Részletes ajánlatokat ármegjelöléssel „Könyvbarát” címre a kiadóba kerek. 8281

Mosónő lakásán mosást vállal. Dávidné, Fellegvári-u. 12.

Zsidó fiatalember kosztot és lakást kaphat Egyetem-u. 5., ajtó 3.

Berindei
Királyi udv. szállító

Felülmulhatatlan csokoládé és bonbon

Mindenütt kaphatók

Rador

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta tarna
kolozsvári sörkülönlegességek
Ursus -- Czeli sörfőzde Kolozsvár

GALVANI

A LEGJOBB ELEM

Gyártja: GALVANI-gyár Timisoara

Ne aljón fel hangzatos hirdetéseknek! Győződjek meg a

Dréher-Haggenmacher

DACIA

extra tóli és a

Bavaria

dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Karácsonyra egy üveg

BOGSZA
cocktail de chocolate likör

a legpraktikusabb ajándék.